

Tisková zpráva o jednání soudu

Soud shledal, že v případě návratu občana individuální dopravou lze sledovaného cíle, tj. ochrany veřejného zdraví, dosáhnout i mírnějšími prostředky, než je povinné absolvování testu u akreditované laboratoře před návratem do České republiky. Povinný test představuje v takovém případě nepřiměřené omezení práva na svobodný vstup na území České republiky, které zaručuje každému občanovi Listina základních práv a svobod. Soud proto povinnost absolvovat test před vstupem do České republiky v případě individuální dopravy zrušil. Pro návraty hromadnou dopravou ji ale zachoval.

Soud při jednání dne 14. 6. 2021 posuzoval ve věci sp. zn. 14 A 110/2021 zákonnost části ochranného opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 28. 5. 2021, č. j. 20599/2020-83/MIN/KAN. Navrhovatel ve svém návrhu zpochybnil především povinnost občana absolvovat již před příjezdem do České republiky test na onemocnění COVID-19.

Soud předně konstatoval, že je za všech okolností zapovězeno bránit občanovi v návratu do vlasti z důvodů vztažených k jeho osobě. Neobstálo by tudíž, pokud by byl znemožněn návrat občanů, kteří by byli pozitivně testováni na onemocnění COVID-19. Jiná situace však nastává, pokud jsou občanům pouze kladeny obecné podmínky pro návrat do České republiky. Takovou podmínkou může být také povinnost absolvovat před návratem do vlasti test na onemocnění COVID-19 (fakticky bez ohledu na jeho výsledek). Takto sice dochází k omezení základního práva dle čl. 14 odst. 4 Listiny, avšak nikoli k jeho popření. Soud proto zhodnotil, zda je toto omezení základního práva v daných případech nezbytné.

V případě návratu individuální dopravou soud shledal, že sledovaného cíle, tj. ochrany veřejného zdraví, lze dosáhnout mírnějšími prostředky. Takto přezkoumávané ochranné opatření stanoví, že je občan povinen po vstupu na území České republiky se na vlastní náklady podrobit RT-PCR testu na přítomnost SARS-CoV-2 a do doby testu setrvat v karanténě. Navíc před vstupem na území státu má občan povinnost vyplnit elektronický formulář, takže státní orgány mají možnost následně kontrolovat, zda se skutečně testu či karanténním opatřením podrobí. Při tomto postupu je dle soudu dostatečně chráněn deklarovaný veřejný zájem na ochraně veřejného zdraví. U těchto cestovatelů totiž existuje minimální riziko, že by v průběhu cesty nakazili další osoby, s nimiž by jinak nepřišli do kontaktu. Uvedené platí obzvláště v případě striktně individuální cesty (tj. jedné osoby) či cest, které absolvují členové jedné rodiny či domácnosti. A velmi vysoká rizikovitost zemí, u kterých navrhovatel uvedenou povinnost zpochybnil, má svůj odraz v dalších zpřísněných povinnostech, které musí dotčené osoby splnit na území České republiky (viz body I.4 ochranného opatření). Soud přihlédl také ke skutečnosti, že pro občany bude zajisté snazší absolvovat proces testování na území domovského státu, neboť jim nebudou bránit žádné jazykové či jiné bariéry. Zároveň může být s ohledem na aktuální systém úhrad z veřejného zdravotního pojištění snížena jejich finanční zátěž. Soud tak shledal, že efekt dopadu na ochranu veřejného zdraví není (s ohledem na další stanovené povinnosti) natolik zásadní, aby převážil nad negativem spočívajícím ve faktickém omezení práva občanů na vstup do svého domovského státu.

V případě veřejné dopravy však soud přijaté omezení práva občana na vstup do domovského státu shledal přiměřeným. Soud přihlédl především k nutnosti minimalizace rizika rozšíření nákazy COVID-19 a zavlečení různých forem mutací onemocnění. Pro soud bylo zásadní, že z jeho pohledu není test vyžadován a priori z důvodu vstupu (návratu) občana na území České republiky, nýbrž z toho důvodu, že se bude po nikoli krátkou dobu pohybovat ve vysoce rizikovém prostředí (hromadném prostředku), v němž může docházet k šíření nákazy. Informace o výsledku testu může být velmi důležitou informací pro cestujícího samotného, pro ostatní cestující i pro dopravce. U spolucestujících totiž může podnítit obezřetnější způsob chování v dopravním prostředku samotném (například lpení na ochraně dýchacích cest), tak následně na území České republiky (například dodržení izolačních opatření), a dopravce může zajistit maximální ochranu ostatních cestujících. Jiné ochranné prostředky použité během cesty, typicky aplikaci dezinfekce či ochranu dýchacích cest, soud nepovažoval za dostačující, resp. shledal, že v plné míře nemohou docílit samy o sobě v dostatečné míře ochrany veřejného zdraví. Za efektivní při cestování veřejnou dopravou soud neshledal ani podstoupení karantény na území domovského státu a následné absolvování povinného testu, neboť takto by musela být uložena izolace v nikoli krátkém termínu, což by ve svém důsledku vedlo k nemalému omezení svobody pohybu na území České republiky.

Soud také akceptoval, že potvrzení o absolvování testu není pouze pro „osobní potřebu“ cestujícího, nýbrž že se jím musí také před cestou prokázat. Soud považuje za důležité a pochopitelné, že je dopravci stanovena povinnost ověřit, zda přepravovaná osoba disponuje požadovaným potvrzením o absolvování testu, neboť tímto postupem se zvyšuje důraz na nutnost dodržení opatření a minimalizuje se jejich obcházení či nedodržování. Pro samotného dopravce je navíc informace o pozitivitě provedeného testu nanejvýš důležitá, neboť mu umožňuje přijmout opatření, která mohou minimalizovat ohrožení dalších cestujících před přenosem nákazy. Soud přitom shledal správným, že dopravce nemusí zkoumat, zda potvrzení vystavila akreditovaná laboratoř; v opačném případě by byly dopravcům stanoveny neadekvátní a ve své podstatě těžko splnitelné povinnosti. Stejně tak soud považoval za správné, že dopravce není povinen přihlížet k pozitivitě či negativitě testu. V opačném případě by mohlo být ve výsledku ohroženo právo některých občanů na návrat do domovské vlasti, neboť pro některé je veřejná doprava jedinou cestovní možností.

Soud tedy uzavírá, že povinnost občanů absolvovat před návratem do České republiky test na onemocnění COVID-19 ob stojí v případě návratu občana veřejnou dopravu. V případě individuální dopravy však neobstojí, neboť se jedná o požadavek nikoli nezbytně omezující základní právo občana dle čl. 14 odst. 4 Listiny. Proto uvedenou část ochranného opatření soud shledal nepřiměřenou a ve svém důsledku protizákonnou.

Soud dotčené ustanovení napadeného ochranného opatření zrušil ke dni 17. 6. 2021, 00:00 hodin.

Úplné znění rozsudku je k dispozici na webu Městského soudu v Praze.

Štěpán Výborný, předseda senátu 14 A